

ГОЛУБ М. ЈАШОВИЋ¹

Универзитет у Приштини са привременим седиштем
у Косовској Митровици, Филозофски факултет
Катедра за српски језик и књижевност

ОНОМАСТИКА СЕЛА БРЕСЈА КОД КОСОВА ПОЉА

Сажетак

Предмет нашег проучавања у овом раду јесте комплетна ономастика села Бресја, насељеног до ратних сукоба 1999. године српским становништвом.

Испитивано насеље припада косовопољској општини и подигнуто је на обалама река Грачанке и Приштивке око самог ушћа у реку Ситницу. Грађа за овај рад забележена је крајем 2014. године.

Пописан је комплетан ономастички материјал: презимена и породични надимци, лична мушка и женска имена, лични мушки и женски надимци, мушки и женски хипокористици и топонимија.

Грађа је забележена у разговору са мештанима испитиваног села, типичним представницима јужнокосовског говора. Село Бресје налази се на западној граници призренско-јужноморавског дијалекта. Регистроване ономастичке јединице анализирани су са семантичког и творбеног аспекта.

Кључне речи: Бресје, антропонимија, топонимија, централно Косово, Ситница.

---

¹ jasovicgolub@gmail.com

Истраживања су извршена и рад припремљен за штампу у оквиру научног пројекта „Дијалектолошка истраживања српског језичког простора“ 178020, којим руководи проф. др Слободан Реметић, који се реализује уз помоћ Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Испитивано насеље припада косовопољској општини и подигнуто је на обалама река Грачанке и Приштевке, на северним падинама Ветерника, око самог њиховог ушћа у реку Дреницу. Катастарској општини Бресја припада 1327 хектара земље. Грађа за овај рад забележена је крајем 2014. године.

Пописан је комплетан ономастички материјал: презимена и породични надимци, лична мушка и женска имена, лични мушки и женски надимци, мушки и женски хипокористици и топонимија.

Село по предању име добило по многобројним брестовима и брестовој шуми која је покривала значајан део сеоског атара. Један информатор нам је рекао да их комшије задиркују досетком – *Дођи у Брџе се, бери суч'ке и њрџе се.*

Било је насељено још у средњем веку. Кроз сеоски атар пролазе реке: Приштевка, коју мештани околних села зову Велуша/Валуша, Грачанка и Ситница. Старо корито реке Приштевке мештани данас зову Јаз. Река је текла кроз садашњи центар села и делила село на Горњу и Доњу Малу. Будући да се Приштевка често изливала и плавила село, њен ток је измештен у периоду од 1932. До 1935. године и сада река тече јужно од села.

Бресје и Косово Поље су одавно спојени, а у новије време село је практично спојено и са суседним Угљарем. Село је са околним местима повезано савременим асфалтним путевима и мрежом железничких пруга.²

Насеље је електричну струју добило 1952. Водом се мештани снабдевају из сопствених бунара и са водоводне мреже на коју су прикључени осамдесетих година прошлог века, а фиксну телефонију добили су деведесетих година прошлог века.

Сви становници села су сахрањивани на једином сеоском гробљу. У самом гробљу постојала је стара црква посвећена светој великомученици Катарини. После аустријско-турских ратова цркву је порушио Јашар-паша Џинић и од тог камена градио мостове на Ситници. Мештани села су на старом црквишту направили после ослобођења цркву дрвнару која је често страдала од изливања реке Ситнице чије је корито тада било поред самог гробља. Године 1939. почела је градња садашње цркве. Црква је завршена 1962. и исте године је освештао епископ рашко-призренски Павле.

Село Бресје се први пут помиње у Милутиновој *Грачаничкој њовели* 1316. године под именом Брестије као село које је краљ Милутин даровао манастиру Грачаници. У *Попису Обласи Бранковића* из 1455. године помиње се на територији Косовског вилајета село Брестје (Задужбине Косова 1987).³

2 Кроз село пролази магистрални пут за Пећ и Призрен и железничке пруге за Пећ, Призрен и Скопље. А после рата 1999. године у сеоским атарима Бресја и Угљара изграђена је мрежа ауто-путева са модерним саобраћајним раскрсницама.

Бресје је било тимар шахинџије Хусеина, гулама бегова. Село је имало 34 куће и три неожењена момка и плаћало порез 4 232 акче. Пописана су 42 мушка лична имена. Нека од њих се помињу више пута: Радислав х4, Ђурађ х2, Иван х2, Јован х2 (Област Бранковића 1972, стр. 220).⁴ Уз два имена дата су одређења у облику данашњих презимена: Никола Рајић и Раја Првочеловић. У селу се помињу поп Радислав и његов брат Јован, што значи да је село тада имало цркву.⁵

У *Речнику косовско-метохиској дијалекта* Глише Елезовића село Бреисе у општини лапљеселској, срезу Грачаничком помиње се више пута у периоду од 1736–1772. (Елезовић 1932, стр. 59).⁶

Трећег дана Ускрса 1898. године Арнаути опљачкаше кућу Лазара Крстића из Бресја (Задужбине Косова, стр. 642). Бојку Грујићу 1911. непознати ловови украли су два вола (Задужбине Косова, стр. 719).

У Извештају учитеља Вукадина Поповића из 1912. године наводи се податак да у Бресју живи 19 српских и 22 албанска домаћинства. Осим породице Грујић која је имала нешто своје земље сви остали становници села били су чипчије. Власници бресјанске земље били су Абдул-паша из Пећи и Ибрахим-бег из Ђаковице (Микић 1988, стр. 141).⁷

Данашњи становници Бресја говоре јужнокосовским дијалектом. Њихов говор натруњен је и неким особинама суседних косовско-ресавских говора. Акцентат је експираторни и углавном се користи на ултими и пенултими, али се може наћи и на другим слоговима. На пример: *Војин, Вукадин, Јован, Јордан, Живорај, Миларај, Звонимир, Здравко, Својко, Љубиша, Микаил'е, Бисерка, Ветерник, Кладанац, Цанарка, Вигое* и слично (Јашовић, 2010, стр. 25).

3 Тада су поменута и села у његовом суседству: Батус, Добро Дупко, Прејаци, Хлапље, Лепина, Накарадар, Могочани, Скуланово, Бусиње, Стубол, Главотино, Племетино, Прилужа, Архилач, Глободерница (данашњи Обилић) и друга (Јашовић 2014, стр. 9).

4 Уз имена обично стоје ознаке сродства, порекла, социјалног или друштвеног статуса: Милкан стар, Станимир његов син, Богдан његов брат, Степан син уселице, Радислав његов братић, Поп Радислав, Мирко син Блгарина, Јован брат попа, Брајан пришлац, Дабижив сиромас.

5 Црква је срушена у 19. веку заједно са црквама у Скуланову и Крајишту.

6 У Речнику се помињу становници села Бресја који су били приложници и дародавци манастира Девича забележени у Девичком катастигу.

7 Те 1912. године у Бресју је уписано у регруте 19 Бресјана: Живко и Дана Лазић, Мита и Бојко Грујић, Бранко и Вукадин Муљча, Траја и Сима Чарпан, Стојко, Бранко и Рора Мирковић, Дека и Зака Величковић, Тома Трајковић, Митар и Станоје Милошевић, Витко Ђурсановић, Миладин и Максим Милић (Микић, 1988, стр. 142).

Вокалски систем говора села Бресја идентичан је вокалском систему говора суседног села Угљара, а о томе смо писали у више наврата (Јашовић, 2010, стр. 99). Наравно, и у грађи забележеној у Бресју бележимо бројне примере са нестандардном артикулацијом и алтернацијама неких вокала. Затворену артикулацију вокала имамо у следећим примерима: *Гл'отѝ, Г'ора Г'оре, Г'орња ул'ица, Код д'ома, Г'оза; Сврач'и р'еѝ, Та'н'а, П'ера, П'ерса; Ја'руѝ, Ј'ела*. У неким примерима извршена је замена једног вокала другим или је извршена њихова потпуна редукција: *Брѝеж, Кладанац, Вейарник, Миларай, Буше, Ц'анарка* и слично (Јашовић, 2010, стр. 26).

Консонантски систем говора села Бресја садржи све гласове (25 консонаната) које има и стандардни језик и фонему S која не постоји у стандардном српском језику: *Своњко, Секи* (Звездан).⁸

Померена је артикулација африката ћ, ђ и ч, џ. Често се губи дистинкција између африкатских парова, па се уместо ч изговара ћ или уместо џ изговара ђ: *Слац'ана, Слац'а, Мец'е, Срц'ан, Ц'анарке; Дујач'ке, Косанч'е, Ојсењач'е, Ч'един вир, Бајч'ич'и, Гоч'обије, Дуљч'ићи, Калч'инч'ани, Муљч'ићи*.⁹

У неким ономастичким јединицама бележимо примере у којима је поремећен изговор латерала л, љ. Нарочито у позицијама испред е, и л је палатизовано, а љ веларизовано, па су оба сведена на један полупалатални глас л': *Сл'ивица, Зел'ени вир, Мл'ин, Амејове л'иваде, Микаил'е, Вел'имир, Вел'ич'ко, Вел'ич'ковић, Мил'ић, Сјол'ић, Фил'ий, Дал'иборка, Јел'ена, Јел'ица*. И у говору Бресја њ се често изговара као н или н': *Та'н'а, Дојн'а мала, Дојна ул'ица*.

Из консонантског система ових говора елиминисан је спирант х или је замењен неким другим консонантом: *Амејове л'иваде, На вр Вейерник, Тијана, Микаил'е*.

У говору Бресја има примера са извршеном метатезом сугласничке групе сј: *Брејсе, Брејсанин, Брејсанка, Брејсанске л'иваде, Брејсанске уѝрине, Брејсански ѝуѝ*. Једну од типичних особина овог говора, делимично или потпуно обезвучавање финалних сугласника налазимо у нашој ономастичкој грађи: *Гл'отѝ, Ружин луѝ; Јаз^ѝ, Лаз^ѝ, Мал'и лаз^ѝ, Вел'ики лаз^ѝ; Живорай, Милорай, Јаков^ѝ*. Регистровани су и примери у којима је дошло до елизије сонанта ј: *Боривое, Видое, Врајол'ие, Овч'и вир, Сврач'и р'еѝ, Сјасое*.

8 Једино спирант х није саставни део консонантске системе. Чује се само код речи страног порекла и у говору млађих представника овог говора.

9 Африкати ч и џ изговарају се са денталним призвуком и ми смо их бележили графемама ч', џ' (Јашовић, 2014, стр. 26).

И поред чињенице да је Бресје мало равничарско село у којем живи само седамдесет српских породица, успели смо да забележимо стотинак топонима. Регистровани топоними којима се именује простор и објекти на подручју испитиване катастарске општине најчешће су једночлани (36) и двочлани (57), а регистровано је и пет трочланих топонима.

Забележени једночлани називи најчешће су онимизирани географски термини типа: Ја^еруге, Лаз^е, Ровине. Неки топоними мотивисани су величином и обликом именованог простора: *Латковица, Косанч`е, Мицке/Мич`ке л`иваде, Туше, Дугач`ке, Три слога*; према квалитету земљишта: *Сланишта*. У основи неких назива налази се лексика фитонимског: *Гл`об`џ, Г`оре, Салаџа, Дреница, Коџ крушке, Ојсењач`е, Сливница, Ц`анарка* и зоонимског порекла: *Овч`и вир, Сврач`и р`еи*.

Забележени су и топоними мотивисани звањем, занимањем или занатом њихових власника: *Бејове л`иваде, Гоч`обије, Ковач`ани, Терзиџи, Ч`орбани*. Неки називи мотивисани су местом порекла, породичним и личним надимком, именом или презименом садашњих или бивших власника: *Амејове л`иваде, Бојујеви, Велич`кови, Добревч`ани, Дуљч`иџи, Ишљамка, Муљч`иџи, Дуљска мала, Ружин луї, Симиња њива, Сџајкова воденица, Шабине куке*.

Регистровани су неколики двочлани топоними од одредбеног дела етнонимског порекла + апелатив: *Арнауцко ѓробље, Македонски вир, Циџански вир*. Међу топонимима забележеним у атару села Бресја има и оних који су мотивисани апелативима за именовање објеката које је човек изградио и који треба да служе за становање или за привређивање: *Брањеж, Вел`ике л`иваде, Меџ`е, Мл`ињ, Сел`иштије, Сењач`а*.

У посебну групу издвојили смо једночлане и двочлане називе за именовање вода, стајањих вода и водених токова. Забележено је двадесетак хидронима: *Алексин бунар, Врело, Грач`анка, Дреница, Зел`ени вир, Сакин вир, Гоцкин/Мийџин бунар, Јаз`е, Кладанац, Кокино вирч`е, Кузминач`ко вирч`е, Мал`и вир, Перин вир, Пришџевка/Велуша, Сџиџница, Ч`арин вир, Ч`един вир*.

Сви двочлани топоними забележени у Бресју су синтагме са одредбеним чланом (придев, прилог, број, предлог) + апелатив (именица, обично у номинативу).

У нашој грађи налази се пет трочланих топонима: *На вр Ветерник, На џеџку џрују, На скојску џрују, Код Вуч`кине куће, Пуџ за Добрево*. Њихову структуру најчешће чине предлог + одредба + апелатив.

Антропонимију Бресја чини 315 ономастичких јединица забележених приликом наших теренских истраживања. Регистровано је 12 породичних надимака, 30 презимена, 180 личних имена, 66 хипокористика и 23 лична надимка.

Од укупно дванаест забележених породичних надимака највише њих мотивисано је занимањем или каквим послом којим се бавио неко од предака по чему су добили надимак: *Гоч'обије, Ковач'ани, Терзићи, Ч'орјани/Ч'орбани*. Неки породични надимци мотивисани су именом места порекла: *Добревчани, Дуљч'ићи, Муљч'ићи, Србијанци*. Једино породица Величковић носи надимак Вел'ич'кови којим су названи по имену свог претка Величка.

У Бресју је 2014. пописано тридесет презимена којима се именује седамдесет српских породица које су тада живе у селу. Изузимајући презиме *Цицимил* (две куће досељене из Пиве у Црној Гори) сва остала презимена граде се формантима -ов-ић, -ев -ић.

Поменути формант најчешће се додаје личном имену: *Велич'ковић, Јовановић, Крстић, Милошевић, Миљковић, Сијанковић*; хипокористику: *Вујовић, Грујић, Димић, Лазић, Мишић*.

Трећина регистрованих презимена мотивисана је личним именима страног порекла, најчешће календарским именима грчког и хебрејског порекла: *Ђорђевић, Ивић, Јовановић, Максимовић, Маринковић, Мишировић, Михајловић, Филиповић*.

У проучаваном селу забележено је 180 личних имена. Од тога 107 мушких којима се именује 168 лица и 73 женска којима се именује 111 особа. Већина забележених имена именује само једну особу. Најфреквентнија мушка лична имена су: *Владимир* х6, *Стефан* х5, *Мијодраг*, *Милош*, *Немања* х4, а најчешћа женска имена су: *Славица* х7, *Катарина*, *Љиљана* и *Слац'ана* х3.

Носиоци неких имена углавном су старији становници Бресја и неки њихови упокојени сродници: *Вел'ич'ко, Војин, Вукадин, Гвозден, Гл'ијорије, Груја, Зафир, Јаков, Косија, Микаил'е, Серафим, Сијра, Стајко, Стојадин, Трифун; Бисерка, Мил'енија, Пиерса, Миланка, Слободанка, Сиоменка*; а најмлађи Бресјани и Бресјанке имају имена: *Бојан, Бранко, Владица, Горан, Дарко, Желько, Срџан, Саша; Андреа, Маја, Тамара, Тања, Теа, Тијана, Слац'а, Соња* (Област Бранковића, 1972, стр. 220).¹⁰

¹⁰ У попису Области Бранковића из 1455. године пописано је 37 пореских обвезника, који су именовани са 34 мушка лична имена. Од поменутих имена део ономастикона Бресја је девет имена: *Бранко, Иван, Јован, Лазар, Милош, Мирко, Ненад, Никола* и *Симанмир*.

Није безначајан ни број мушких и женских личних имена страног порекла у ономастикону села Бресја: *Александар, Андрија, Анђелко, Аранђел, Гаврило, Димитрије, Ђорђе, Зафир, Иван, Ијор, Јован, Јовица, Јордан, Лазар, Лука, Марко, Микаил'е, Никола, Пејтар, Серафим, Сџира, Стефан, Трифун, Филип; Александра, Анастасија, Андреа, Анђела, Кашарина, Марија, Марина, Мира, Мирјана, Оливера, Софија, Тамара, Тања, Теодора, Тијана.*

Број регистрованих мушких и женских хипокористика значајно је мањи у односу на број женских и мушких личних имена. Највише мушких и женских хипокористика настао је узимањем првог дела имена, којем се евентуално додаје наставак за облик: *Драјо* (Драгољуб), *Миро* (Мирослав), *Радо* (Радомир), *Нена* (Ненад), *Љиља* (Љиљана), *Слађа* (Слађана). Неки хипокористици образују се просто узимањем другог дела личног имена: *Дина* (Стојадин), *Т'оза* (Светозар), *Ване* (Јован), *Ланка* (Миланка), *Сандра* (Александра), као и од медијалних слогова: *Гаји* (Драган), *Лале* (Владимир), *Ваца* (Јованка), *Дака* (Слободанка), *Таска* (Анастасија), *Тинка* (Валентина).

Двосложни хипокористици граде се најчешће формантом -а: *Аца* (Александар; Владица), *Влада* (Владимир), *Доја* (Дојчин), *Мира* (Мирослав); али и наставком -и: *Боји* (Благоје), *Боби* (Бобан), *Гаји* (Драган), *Гоки* (Горан), *Зоки* (Зоран), *Секи* (Звездан), *Моми* (Момо), *Сики* (Синиша), *Цаки* (Саша).

На основу градње мушких и женских хипокористика, која може бити разнолика, некада се за основу од имена узима само један фонем или један слог, а додају се суфикси типа: -ка: *Ланка* (Миланка), *Славка* (Славица), *Таска* (Анастасија); -ки: *Зоки* (Зоран), *Мики* (Мирослав), *Сики* (Синиша), *Цаки* (Саша); -ко: *Нешко* (Ненад), *Сџевко* (Стефан), *Трифко* (Трифун); -че: *Војче* (Војислав), *Рач'е* (Миларат), *Мајч'е* (Маја); -ца: *Аца* (Александар), *Ваца* (Јованка), *Јаца* (Јасмина) и тако даље.¹¹

У нашој грађи записаној у Бресју налазе се 23 лична надимка, од којих су 22 мушка и само један женски лични надимак *Нага* (Љубица).

Надимци Бресјана настајали су у различитим временима и у различитим околностима. Неки од њих су мотивисани терминологијом сродства: *Батица* (Братислав), *Бата* (Мијодраг); неки су мотивисани занимањем њихових носилаца: *Мики кмет* (Милорад); други су мотивисани понашањем или спољњим изгледом њихових носилаца: *Мирко* (Бобан), *Трћко* (Никола), *Шиља* (Јовица). Неретко се надимак може добити према некој познатој

11 Регистрован је само један двосложни мушки хипокористик са наставком -о: *Драјо* (*Драјољуб*). Драгољуб Цицил је послератни досељеник из Црне Горе.

јавној личности, глумцу, спортисти, политичару и слично: *Грија* (Бранислав), *Џики* (Срџан). Неки надимци настају простим скраћивањем презимена у хипокористичку форму: *Груја* (Грујић), *Маринко* (Маринковић), *Мишар* (Митровић), или према етничкој или територијалној припадности: Косовац (Мирко). Само су два регистрована надимка мотивисана лексемама зоонимског порекла: *Маца* (Милош) и *Цајо* (Зоран).

На крају треба рећи и то да број од 30 пописаних презимена која носе породице тада настањене у селу (2014. године живело је 70 кућа) представља само четвртину становника села која се иселила после Другог светског рата, а нарочито после рата 1999. године. Ономастикон села Бресја чини 315 ономастичких јединица, међу којима је највише личних имена (180), а најмање личних надимака (23). Пописани оними углавном су српског, словенског, порекла. Број имена страног порекла је незнатан.

ТОПЕНИМИЈА

Ал'ексин бунар, в. бунар.¹²

Арнауцко гробље, потез код нове петље, према селу Добреву.

Аметове л'иваде, ливаде поред пруге за Пећ.

Бегове л'иваде, ливаде на крају села према Враголији.

Богујевци, део села у којем су живели досељеници из Топлице, из села Богужевац.

Брањеж/Брњеж, потез, обрадива земља између Угљара и Бресја; Мал'и ~ део потеза Брањеж; Вел'ики ~ део потеза Брањеж.

Брејсанске л'иваде, обрадива земља.

Брејсанске утрине, пашњаци.

Брејсански пут, в. Угљарач'ки пут.

бунар: *Ал'ексин* ~, бунар у дворишту Алексе Јовановића; *Гоцкин/Мишарин* ~, бунар у дворишту Гоцке Лазића.

Вел'ике л'иваде, ливаде и њиве поред магистралног пута Приштина–Пећ, на левој обали Ситнице.

Вел'ики брањеж, в. Брањеж.

Ветерник/Ветарник, дрдовита коса на међи Бресја, Добрева и Угљара.

Вел'ики лаз^с, в. Лаз^с.

¹² Топониме исписане курзивом преузели смо из грађе Алије Цоговића, која се чува у Одбору за ономастику Српске Академије наука и уметности у Београду.

Вел'ике л'иваде, в. ливаде.

вир: Мал'и ~, вир и барљиве ливаде око њега на реци Ситници код места Брејсанске ливаде; Угљарски ~, потез поред реке Приштевке; Цигански ~, вир на реци Ситници; Цакин ~, њиве поред реке Ситнице; Ч'един ~, вир и земљиште око њега на Ситници, западно од села.

Војвоцка, ливада и њива у потезу према селу Враголији.

Врагол'ије, њиве у потезу према селу Враголије.

Врело, извор на Ветернику.

Гл'ог^к, обрадива земља поред саме железничке пруге, између косовопољске кланице и сеоске цркве.

Г'оре, њиве Лазића близу Добревчана.

Горња мала, део Бресја у којем живе: Вел'ич'ковићи, Грујићи, Митровићи, Мирковићи, Максимовићи.

Горња у'лица, део сеоског насеља.

Гоцкин/Мийрин дунар, в. дунар.

Грач'анка/Грач'анке, њиве поред реке Грачанке.

Добревач'ка мала, део села у којем живе Лазићи и Митровићи.

Добревач'ко брдо, њиве и ливаде на делу Ветерника, према Добреву.

Дојн'а мала, део Бресја у ком живе: Вел'ич'ковићи, Јовановићи, Милошевићи, Ђорђевићи и Милићи.

Дојн'а у'лица, једна од бресјанских махала.

Дреница, део тока Дренице тече и кроз атар села Бресја.

Дубоке ровине, њиве и ливаде испод Ветерника, између Угљара и Бресја.

Дугач'ке, њиве и ливаде.

Дуљска мала, део села у којем су куће и окућнице рода Дуљци.

Зел'ени вир, један од виров на реци Ситници.

Сакин вир, простор између Пећке пруге и Ситнице.

Испод Ветерника, њиве и ливаде на падинама Ветерника.

Ишљамка, њиве поред реке Грачанке.

Јаз^с, потез кроз који је пролазио стари ток реке Приштевке.

Ја^сруге, њиве и ливаде између Сланишта и Дубоких ровина, поред Приштевке.

Кладанац, извор Код јеруге.

- Код Вуч'кине куће, потез близу Лазића.
 Код гробља, потез око сеоског гробља.
 Код д'ома, утрина у центру села.
 Код мл'ина, в. Мл'ин.
 Код цркве, в. Црква.
 Код школе, њиве.
 Кокино в'ирч'е, вир на Ситници.
 Косанч'е,
 Кот крушке, њива.
 Кузм'нач'ки п'ут, сеоски пут од Бресја до суседног села Кузмина.
 Кузм'нач'ко в'ирч'е, вир на Ситници.
 Лаз^с, ливада на крају села према Добром Дубу; Вел'ики ~, део потеза Лаз^с;
 Мал'и ~, део потеза Лаз^с.
 Латковица, њиве око надвожњака према селу Слатина.
 ливаде: Вел'ике ~ ливаде у близини сеоског насеља; Мал'е ~// Мицке/
 Мич'ке ~, пашњаци и њиве поред железничке пруге Косово По-
 ље-Пећ, на сеоској међи према Кузмину.
 Лунг'ур, потез, ливаде и њиве, на крају села према Добреву.
 Македонски в'ир, вир у близини Малог вира на реци Ситници.
 Мал'е л'иваде, в. ливаде.
 Мал'и брањеж, в. Брањеж.
 Мицке/Мич'ке л'иваде, в. Мал'е л'иваде.
 Мал'и в'ир, в. вир.
 Мал'и лаз^с, в. Лаз^с.
 Мец'е, потез у самом насељу, у близини кућа.
 Мл'ин, биле њиве, сада је ту изграђено насеље.
 Муљска мала, део села у ком живи род Муљци.
 Ва вр Ветерник, њиве.
 На п'ећку пр'угу, један од сеоских тракторских путева и простор око њега.
 На скопску пр'угу, земљиште поред железничке пруге Косово Поље-Ско-
 пље.
 Овч'и в'ир, вир на реци Ситници.
 Опсењач'е, њиве поред реке Ситнице.
 П'ерин в'ир, вир на реци Ситници, код моста.

- Подвѣтерник, њиве, ливаде.
 Позади пумпе, њиве и ливаде.
 Приштѣвка, доњи део тока реке до њеног ушћа у Ситницу на међи села Бресја и Кузмина.
 Приштевачки вир, простор између Малог вира и Сакиног вира.
 Пут за Добрево, сеоски асфалтни пут од Бресја за Добрево.
 Раскрснице, раскрсница у северном делу села и простор око ње.
 Ружин луг^к, потез на крају села, ливаде с друге стране пруге, код ложионице, према Кузмину.
 Салата, обрадива земља у близини Милића на којој је расла трава налик репуху.
 Сврач^и и р^иѣп, њива на крају насеља, према селу Добри Дуб.
 Сел^иште, потез на крају села у махали Богујевци.
 Сењач^а, њива с друге стране новоизграђеног аутопута.
 Симиња њива, њива.
 Ситница, део тока Ситнице који је граница између Бресја, Враголије, Доброг Дуба и Кузмина.
 Ситнич^{ки} м^ос, мост преко реке Ситнице на магистралном путу Приштина–Пећ.
 Сланишта, мочварне ливаде на крају села према Добреву. На том месту било је појило за стоку.
 Сл^ивица/Сл^ивице, њива испод кућа породице Хашани.
 Стајкова воденица, простор на ком се налази део старог корита реке Приштевке на ком се налазила воденица Апостола Лазића.
 Три слога, обрадиво земљиште на сеоској међи, према Угљару.
 Туршина, њиве поред Ситнице.
 Ђуше, потез у међуречју Грачанке, Дренице и Ситнице.
 Угљарач^{ки} пут, локални асфалтни пут који од Бресја преко Угљара води према Преоцу и даље према Грачаници.
 Угљарски вир, в. вир.
 У Накараде, њиве у близини железничке колоније.
 Утрина, сеоска утрина на крају села, према косовопољској Железничкој станици, на којој се налази црква посвећена Светој Катарини.
 Ушће, простор око ушћа трију река: Дренице, Грачанке и Ситнице.

Ци́гански ви́р, вир на реци Ситници.

Ч'а́рин ви́р, в. вир.

Ч'е́дин ви́р, в. вир.

Ч'орпа́нска ма́ла, део села у којем живе Ч'орпани.

Ц'а́нарка, њиве Лазића код раскрснице.

Ша́бине ку́ке, обрадива земља код железничке станице.

АНТРОПОНИМИЈА

Породични надимци

Бапч'ич'и, надимак Грујића и Јовановића досељених из Доброг Дуба. Надимак су добили тако што су агама за порез уместо доброг кукуруза одвајали бабе, класове који су били са врло мало зрна.

Велич'кови, надимак осам кућа Величковића.

Гоч'обије, надимак једне куће Стоиловића.

Добрéвч'ани, надимак Лазића и Митровића.

Ду́љч'ићи/Ду́љци, породични надимак седам кућа Миљковића и Столића.

Калч'инч'ани, надимак две куће Станковића пореклом из Штимља. надимак су добили по чарапама званим калч'ине. Деди Станку некаква баба препречила пут пред воловима, а он је ударио бичем. Будући да га није познавала, властима га пријавила по калчинама везеним које је Станко носио. Станко је морао да плати глобу и од тада је породица добила садашњи надимак.

Ковач'ани, надимак породице Филиповић.

Муљч'ићи/Муљци, породични надимак Митића, Столића и Ђекића из Угљара.

Србија́нци, надимак седам кућа Јовановића.

Тёрзићи, надимак две куће Маринковића.

Ч'орпа́ни/Ч'орба́ни, надимак Ђорђевића, Мирковића, Милошевића, Милића и Максимовића. Надимак Ч'орпани/Ч'орбани добили су за време Турака. Када су због крвне освете побегли из околине Пећи на Косово, Турци су кренули у потеру да их траже. И када су их нашли затекли су једног претка како кува у великом казану чорбу и питали га да ли у њиховом крају има Ђорђевића, а овај им је у страху одговорио

да нема таквих него да има само Чорба и тако је настао надимак Чорбани.

Цапци, породични надимак Крстића досељених из Лапљег села.

Презимена

Вел'ич'ковић, презиме осам породица. После рата 1999. иселили су се у: Београд, Велику Плану, Краљево, Крушевац, Ниш и Прокупље, Лапље Село. Пореклом су из Глоговца код Липљана. Доселили се у Бресје пре двеста година. Старо презиме им је било Ивић. Слава Свети Никола. Информатор Величковић Мирослав, 1950.¹³

Вујовић, нико не живи у селу. Одселили су се после 1999. године у Обреновац и Београд. Пореклом су из села Прелез код Урошевца. Даља старина им је у Херцеговини. Слава Свети Никола. Информатор Вујовић Тодор, 1947.

Грујић, пет кућа живе у селу. После рата 1999. године одселило се по седам кућа у Београд и Краљево, четири у Врњачку Бању, по три куће у Матарушку Бању, и Ниш, по две у Нови Сад, Лазаревац и Обреновац и по једна у Лапово и Крагујевац. Некада су се презивали Столић. Род су са Јовановићима. У Бресје су дошли из Доброг Дуба. Даља старина им је у Црној Гори. Слава Свети Јован и Седми јул'и. Информатор Грујић Петар, 1951.

Димић, нико не живи у селу. Пет кућа се иселило после 1999. године у Младеновац и једна у Лазаревац. Слава Свети Тома. Информатор Љубиша Митић, 1949.

Добросављевић, презиме једне породице. Две куће су се иселиле у Краљево. Пореклом су из Старог Качаника. Станмир се призетио 1963. године у кући Миодрага Столића. Слава Митровдан. Информатор Љубиша Митић, 1949.

13 Ономастички попис српских села у околини Приштине и Косова Поља урадили су Милета Букумирић и Алија Џоговић. Букумирић је своју грађу објавио, а грађа коју је прикупио Џоговић чува се у Одбору за ономастику САНУ. У Алијиној грађи записана су презимена о којима ми нисмо чули ништа приликом нашег боравка на терену. То су презимена: Гач'ић, Гвозденовић, Денић, Дрекаловић, Ђерић, Ђуровић, Живковић, Коматина, Лакетић, Лалић, Радовић, Ракић, Ристић, Стијовић, Трајковић, Цветковић и Цвијановић.

Ђорђевић, презиме једне породице. Две породице су се иселиле у Ниш и Крагујевац. Пореклом су из Малесије. Доселили се прво у Метохију, у Хвосно код Пећи. После су се због крви иселили из Пећи прво у Матичане па у Бресје. Слава Митровдан. Информатор Ђорђевић Владимир, 1942.

Ивић, старо презиме Величковића.

Јовановић, презиме седам кућа. Две куће су се иселиле у Београд пре 1999. године и четири после 1999, две у Прокупље и по једна у Краљево и Крушевац. Пореклом су из Скадарске Малесије. Прво су се доселили у Сигу код Пећи, а касније у Добри Дуб, а онда у Бресје. Пре ослобођења 1897. иселили су се у Прокупље, а после ослобођења од Турака 1912. вратили су се на своје имање у Бресје. Слава Свети Јован Крститељ. Информатор Јовановић Александар, 1943.

Крстић, нико не живи у селу. Три породице су се после 1999. иселиле у Краљево. Отац Зоран им се призетио на имању Ставре Митића пре седамдесет година. Родом су из Лапљег Села од фамилије Цапци. Слава Свети Мина и Свети Ранц'ел. Информатор Максимовић Јовица, 1950.

Крстић I, нико не живи у селу. Била једна кућа која се одселила у Грошницу код Крагујевца 1977. године. У Бресје су дошли 1913. из Белаћевца као муслимани који су тада прешли у православље. Слава Свети Васил'ије. Казивач Митић Љубиша, 1949.

Лазич, презиме седам породица. По пет породица се иселило у Ниш и Краљево, по две у Београд, Косово Поље и Нови Сад, а по једна у Крагујевац и Мрчајевце. Сви су се иселили после рата 1999. Даља старина им је у Црној Гори. Пре доласка у Бресје живели су у Доњем Добреву. Рођаци су са Митровићима. Слава Свети Стеван. Информатор Лазич Мијодраг, 1932.

Максимовић, презиме једне породице. Три куће су се иселиле у Крушевац, Баточину и у Косовску Митровицу. Из Грачанице су дошли у Бресје. Слава Свети Ђорђе Алемпије Столпник. Информатор Максимовић Момчило, 1957.

Максимовић I, презиме једне породице. После рата 1999. године иселило се десет породица. Две куће у Крушевац, а у Лазаревац, Чачак, Сопот, Краљево, Смедерево, Београд, Ниш, Нови Сад по једна породица. Припадају роду Чорпани. Слава Митровдан. Информатор Максимовић Јовица, 1950.

- Маринковић, презиме две породице. Једна се иселила у Београд. Пореклом су из Чаглавице. Деда Димитрије купио 1905. године од бега имање. Слава Свети Јован Златноусти. Информатор Маринковић Живорад, 1953.
- Мил'ић, презиме три породице. Три су се после 1999. иселиле у Краљево, Крагујевац и Лазаревац. Припадају роду Ракићи. Пореклом су из Скадарске Малесије. Слава Митровдан. Информатор Милић Слободан, 1952.
- Мијић 1, нико не живи у селу. Једна кућа се одселила у Аранђеловац. Пореклом су из околине Кучева. Пре доласка у Бресје живели су у Неродимљу код Урошевца. Слава Митровдан. Информатор Милић Дојчин, 1949.
- Милошевић, презиме шест кућа. Две куће су се иселиле у Соко Бању и у Београд. Своје порекло везују за Црну Гору. Кажу да су из неког села Главичица. неко време живели су и у Метохији. Припадају роду Чорпани. Слава Митровдан. Казивач Милошевић Живорат, стар 70 година.
- Миљковић, презиме седам кућа које живе у селу. Девет породица се иселило из Бресја. Две куће у Косово Поље, а по једна у Јагодину, Ниш, Краљево, Крушевац, Звечан и у Куршумлијску Рачу. Живе у близини цркве Света Катарина. Род су са Митићима званом Муљчићи. Слава Свети Аранџел и Свети Гаврило (летња). Информатор Миљковић Бобан, 1969.
- Мирковић, презиме две породице. Две породице су се иселиле у Краљево и у Крагујевац. Род су са Ђорђевићима, Милошевићима и Максимовићима. Слава Митровдан. Информатор Ђорђевић Владимир, 1942.
- Мирковић 1, нико не живи у селу. Три породице су се одселиле у Обреновац и Ниш после рата 2010. Пореклом су из Преоца. Отац Зоран се призегио пре педесет година у породици Митић. Слава Свети Никола. Информатор Ђорђевић Владимир, 1942.
- Митић, презиме две породице. Седам породица се иселило у Смедерево, четири у Младеновац, по две у Крушевац и Ђуприју и по једна у Ниш и у Словенију. Сатрина им је у околини Суве Реке, у селу Муље. Рођаци су са Миљковићима и Стевићима. Слава Ранџеловдан. Информатор Митић Момчило, 1958. и Митић Љубиша, 1949.
- Митровић, седам кућа живи у селу. По две породице су се иселиле у Београд и Ниш, а једна у Лазаревац. Припадају роду Чорпани. Слава Митровдан. Казивач Митровић Слободан, 1949.

- Митровић 1, презиме једне куће. Три породице су се иселиле после 1999. године у Крагујевац, Ниш и Баточину. Пореклом су Лазићи из Горњег Добрева па су узели презиме Митровић. Слава Свети Стéван. Информатор Митровић Радоје, 1954.
- Михајловић, презиме једне породице. После Другог светског рата купили су плац и направили кућу. Слава Света Пётка. Информатор Михајловић Стојадин, стар 70 година.
- Станковић, презиме две породице. Пет кућа су се иселиле у Ниш, две у Смедерево, по једна у Лесковац, Обреновац, Барич, Шабац, Косово Поље. Пореклом су из Штимља. Пре сто година доселио се деда Станко са сином Трајком прво у Лепину па у Бресје. Слава Свети Стéфан. Казивач Станковић Дамњан, 1941.
- Стоиловић, једна кућа живи у селу, а друга се иселила у Београд. Родом су из села Ђерекаре код Трговишта. У Бресје се доселили 1962. Слава Свети Ранђео. Информатор Стоиловић Трифун, 1939.
- Стол'ић, нико не живи у селу. Иселили су се 2000. године у Краљево. Слава Ранц'еловдан. Информатор Столић Мијодраг, 1952.
- Танасковић, презиме две куће. У Бресје се из Преоца доселио Благоје призивши се у кући Максимовића пре педесет година.
- Фил'иповић, презиме једне породице. Једна кућа се иселила у Нови Сад. Пореклом су из села Богујевац код Куршумлије. надимак им је Ковачани. Дошли су 1928. у Бресје. Слава Свети Врачи. Информатор Филиповић Љубиша, 1960.
- Џицмил, презиме две породице, једна кућа се иселила у Прокупље. Пореклом су из Медраговца и у Бресје су дошли 1928. Даља старина им је у Пиви. Од 2007. живе у суседном селу Угљару. Слава Ђурђевдан. Информатор Џицмил Драгољуб, 1952.

Мушка лична имена

- Алекса́ндар хз, Андри́ја, Анђе́лко, Ара́нђел
 Бла́гоје, Бо́бан хз, Бо́јан, *Бори́вое, Брани́слав хз, Бра́нко, Бра́тислав
 *Вел'и́мир, *Вел'и́чко, *Вел'ко, *Видо́е, Вла́димир хз, Влади́ца, Во́јислав,
 Влади́мир, Влади́ца, *Власти́мир, *Воји́н, *Вукади́н
 *Гаври́ло, *Гвозде́н, *Гл'игори́је, Го́ран хз, Гра́димир, *Гру́ја
 Да́рко, Де́јан хз, Дими́трије, Добри́воје, До́јчин, Дра́ган хз, Дра́гољуб хз,
 Ду́шан хз, *Ду́шко

Ђорђе х2

Жељко, Живораг х3, Жижица

*Зафир, Звездан, *Звонимир, *Звонко, *Здравко, Зоран х3

Свонко

Иван х2, Игор х2

*Јагош, *Јанко, Јаков^ф, Јован/Јован х2, Јовица, *Јордан, *Југослав

*Коста

Лазар х3, Лука х2

*Љубинко, Љубиша х2

Марко х2, *Микаил'е, Младен, Мијодраг х4, Милан х2, Милораг/Милораг х2, Милош х4, Мирко, Мирослав х2, Мома, Момир, Момчило х2

Небојша, Ненад^т х2, Немања х4, *Нижица, Никола х3, Новица х2

Огњен х2; 2005.

Петар х3

*Раде, Радоје, Радомир, Радослав

Саша х2, *Светислав, *Светозар, *Серафим, Синиша х2, *Славиша, *Славољуб, Слободан х3, *Спасое, *Спира, Срећко, *Стајко, Срџан х3, Станимир, Стевица, Стефан х5, Стојадин х2

Трајко, Трифун

Фил'ип

Женска лична имена

Александра, Ана, Анастасија, Андреа, Анђела х2; 2010.

Биљана, Бисерка/Бисерка х2, Бранка, Бранкица

Вања, Весна, Видосава, Вијолета

Горица

Дал'иборка, Данијела х2, Десанка, Дивна, Дијана 1982, Драгана х4, Драгица, Душица

*Загорка, Звездана, Зорица

Ивана х3, Ирена

Јадранка/Јадранка, Јања; 2012, Јасмина х4, Јелена, Јел'ица, Јованка, Јоргованка

Катарина х3, Кристина

Лела

Љиљана х3, Љубица х2

Маја х2, Марија/Марија х2, Мари́на, Мила́нка, Мил'ена х2, Мил'енија,
Мил'ица х2, Милка, Миљана х2, Ми́ра х2, Мирја́на х2

Нагал'ија, Не́вена

Олгица х2, Оливе́ра; х2

Пе́рса

Ра́дмила, Ру́жа

Сања, Сла́вица х7, Сла̀ц'а, Сла̀ц'ана х3, Слободанка, Сне́жа х2, Снежана/
Сне́жана, Соња х2, Со́фија, Споме́нка, Сунч'ица

Та́мара, Та'н'а, Теа, Теодо́ра х2, Ти́јана х3; 1990.

Мушки хипокористици

А́ндор (Анђелко), А́ца (х4; Владица; Александар)

Ба́ги (Благоје), Ба́не (Бранислав), Бо́ди (Бобан)

Ва́не (Јован), Вла́да (х4; Владимир), Влади́ца (х2; Владимир), Војч'е (Воји-
слав)

Га́ги (Драган), Го́ки (Горан)

Ди́на (Стојадин), До́ја (Дојчин), Дра́ги (Драгољуб), Дра́го (Драгољуб),
Ду́ле (Душан)

Же́ки (Жељко)

Зо́ки (Зоран)

Се́ки (Звездан)

И́ги (Игор)

Ми́ки (Мирослав), Мо́ми (Момо)

Ла́ле (Владимир)

Ми́ле (Станимир), Ми́ра (Мирослав), Ми́рче (Мирко), Ми́ша (Мијодраг),
Мо́ми (Момчило)

Не́на (Ненад), Не́ца (Немања), Не́шко (Ненад), Но́ле (Новица), Но́цке
(Новица)

О́ги (Огњен)

Пе́ра (Петар)

Ра́да (Радомир)

Ра̀де (Радоје)
 Ра̀ч'е (Милорат)
 Сѝки (Синиша)
 Стѐвко (Стефан)
 Ту̀оза (Светозар)
 Трѝфко (Трифун)
 Ца̀ки (Саша)
 Цо̀би (х3; Слободан)

Женски хипокористици

Бѝља (Биљана), Бѝса (Бисерка), Бра̀нка (Бранкица)
 Ва̀ца (Јованка)
 Га̀на (Јоргованка), Га̀га (Драгана), Гу̀ора (х3; Горица, Љубица, Загорка)
 Да̀ка (Слободанка), Да̀на (Данијела), Дѐса (Десанка)
 Ја̀ца (Јасмина), Ј'ѐла (Јел'ица)
 Ка̀ћа (Катарина)
 Ла̀нка (Миланка)
 Љѝља (х2; Љиљана)
 Ма̀јч'е (Маја)
 О̀лга (Олгица), О̀ља (Олгица)
 Ра̀да (х2; Радмила)
 Са̀ндра (Александра), Сла̀вка (Славица), Сла̀ђа (х3; Слађана)
 Та̀ска (Анастасија), Тѝнка (Валентина)
 Ца̀ца (х4; Славица), Цѐнка (Полексија)

Мушки лични надимци

Ба̀тица (Братислав), Ба̀то (Мијодрог), Бу̀ги (Мијодрог)
 Ва̀јде (Живорат)
 Гр̀га (Бранислав, према лику са телевизијског екрана), Гру̀ја (Никола; по презимену Грујић)
 Ко̀совац (Мирко; зато што је код школе у Косову Пољу држао кафану „Косовац“)
 Љу̀биша (Драгољуб)

Маџа (Милош), Маринко (Бојан, по презимену Маринковић), Миџи кмет
(Милорад), Митар (Саша; по презимену Митровић), Мурко (Бобан)
Питка (Добривоје)
Трћко (Никола, зато што је имао коврцаву косу)
Фића (Љубиша)
Цаџи (Звездан), Цаџа (Зоран), Цџипа (Драган, изгубио ципеле кад је био ма-
ли), Цџицко (Слободан)
Шиља (Јовица; зато што је био ситан и мршав)
Цџики (Срђан)

Женски лични надимци

Наџа (Љубица)

Литература

- Елезовић 1932, Глиша Елезовић, *Речник косовско-метохишкој дијалекта*, Српски дијалектолошки зборник, књига IV, Српска краљевска академија, Београд.
- Задужбине Косова 1987. Задужбине Косова и Метохије, споменици и знамења српског народа, (уредник Атанасије Јевтић), Епархија рашко-призренска – Богословски факултет, Призрен–Београд.
- Ивић 2009. Павле Ивић, *Српски њовори и њихова класификација* (приредио Слободан Реметић), Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Сремски Карловци-Нови Сад.
- Јашовић 2010, Голуб Јашовић, *Лични надимци са Косова и Метохије*, Филозофски факултет – Друштво за неговање и проучавање српског језика, Косовска Митровица–Београд.
- Јашовић 2010, Голуб Јашовић, *Анџројонимија Уљара код Приштинине*, Зборник радова са пројекта „Истраживања српског језика на Косову и Метохији“, књига 2, Косовска Митровица, стр. 121–160.
- Јашовић 2010, Голуб Јашовић, *Неке особине њовора Уљара код Косова Поља*, Зборник радова са пројекта „Истраживања српског језика на Косову и Метохији“, књига 1, Косовска Митровица, стр. 93–138.
- Јашовић 2014. Голуб Јашовић, *О њовору и именима Уљара код Приштинине*, Филозофски факултет, Косовска Митровица.

Микић 1988. Ђорђе Микић, *Друштвене и економске њриликe косовских Срба у XIX и почетком XX века* (Од чифчијства до банкарства), Посебна издања САНУ, књига DLXXXVIII, Одељење друштвених наука, књ. 1, Београд.

Oblast Brankovića 1972. Hamid Naхibegić, Adem Handžić, Ešref Kovačević, *Oblast Brankovića, opširni katastarski popis iz 1455. godine*, Orijentalni institut u Sarajevu, Monumenta Turcica, књига 2, sveska 1, Sarajevo.

Стаменковић 2002. Србољуб Стаменковић, *Географска енциклопедија насеља Србије*, књига II, „Географски факултет – Стручна књига“, Београд.

GOLUB M. JAŠOVIĆ

University of Priština with temporary Head-Office
in Kosovska Mitrovica, Faculty of Philosophy

ONOMASTICS OF THE BRESJE VILLAGE NEAR KOSOVO POLJE

Summary

This paper deals with onomastics of Bresje village. This village has been inhabited by Serbian residents since the war in 1999. Examined village is situated on the confluence of the Pristevka and the Sitnica rivers. Research materials were collected in 2014.

Materials used in onomastic research are consisted of: surnames, family nicknames, personal male and female names, personal male and female nicknames, male and female hypocoristics and toponymy. Materials are collected in conversation with the residents of the above mentioned village whose speech belongs to the area of southern Kosovo. Bresje village is located on the border of Prizren – South Moravian dialect. Onomastic units were analyzed from the aspects of semantic and morphology.

Keywords: Bresje, anthroponomy, toponymy, Central Kosovo, Sitnica.